

KÚRIA

Bfv.I.1725/2015/7. szám

A Kúria Budapesten, a 2016. év február hó 23. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A jövedéki gazdaság büntette miatt folyamatban volt büntetőügyben a Győri Fellebbviteli Főügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Veszprémi Törvényszék 9.B.736/2009/116. számú, valamint a Győri Ítéltábla Bf.67/2014/12. számú ítéletét **II. rendű és III. rendű** terhelte vonatkozó részében hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült 21.760 (huszonegyezer-hétszázhatvan) forint büntető költség az állam viseli.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A Veszprémi Törvényszék a 2014. március 7. napján kihirdetett 9.B.736/2009/116. számú ítéletével bűnösnek mondta ki

- a II. rendű terhelte folytatólagosan, üzletszerűen elkövetett jövedéki gazdaság büntetében, mint bűnsegédet [1978. évi IV. törvény 311/A. § (1) bekezdés V. fordulat, (4) bekezdés b) pont];
- a III. rendű terhelte folytatólagosan, üzletszerűen elkövetett jövedéki gazdaság büntetében, mint bűnsegédet [1978. évi IV. törvény 311/A. § (1) bekezdés V. fordulat, (4) bekezdés b) pont].

Ezért

- a II. rendű terhelte egy év öt hónap - végrehajtásában négy év próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetésre és 200.000 forint

pénzmellékbüntetésre ítélte, a pénzmellékbüntetés egy napi tételének összegét 1000 forintban állapítva meg azzal, hogy az így kiszabott 200.000 forint pénzmellékbüntetést meg nem fizetése esetén 200 nap fogházban letöltendő szabadságvesztésre kell átváltoztatni;

- a III. rendű terheltet egy év tizenegy hónapi, végrehajtásában öt év próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetésre és 300.000 forint pénzmellékbüntetésre ítélte, a pénzmellékbüntetés egy napi tételének összegét 1000 forintban állapítva meg azzal, hogy az így kiszabott, összesen 300.000 forint pénzmellékbüntetést meg nem fizetése esetén 300 nap fogházban letöltendő szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

Rendelkezett az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a bűnjelekről, valamint a bűnügyi költség viseléséről.

A bejelentett fellebbezések alapján másodfokon eljáró Győri Ítéltábla a 2014. november 26. napján kihirdetett Bf.67/2014/12. számú ítéletével az elsőfokú bíróság határozatát megváltoztatva a II. rendű és a III. rendű terheltekkel szemben mellőzte a pénzmellékbüntetést, helyesbítette a bűnjelekre, a polgári jogi igényre, valamint a bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezéseket, egyebekben azonban az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta azzal, hogy a terheltek által elkövetett bűncselekmény helyes megnevezése folytatólagosan elkövetett jövedéki orgazdaság büntette [1978. évi IV. törvény 311/A. § (1) bekezdés V. fordulat, (4) bekezdés b) pont].

A jogerős ügydöntő határozatok ellen a Győri Fellebbviteli Főügyészség felülvizsgálati indítványt terjesztett elő II. rendű és III. rendű terheltek terhére a törvényes határidőn belül, azt a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjára alapítva.

Indítványában arra hivatkozott, hogy az eljáró bíróságok törvénysértően mellőzték ezen terheltek terhére a bünszervezetben történő elkövetés megállapítását, és ezért törvénysértő büntetést szabtak ki.

Álláspontja szerint a bünszervezetben való elkövetés megállapíthatóságának nem feltétele, hogy az elkövető a bünszervezet tagja legyen, ahogy az sem, hogy ismerje annak felépítését, belső hierarchikus viszonyait. A bünszervezet jellemzőinek nem a bünszervezethez csatlakozó elkövető, hanem a bünszervezet oldalán kell fennállnia, ezért a bünszervezetben elkövetés akár egyetlen cselekményt részesként megvalósító terhelttel szemben is megállapítható, ha tudata a bűncselekmény elkövetésekor átfogta a bünszervezet törvényben felsorolt tárgyi ismérveit.

Megítélése szerint a tényállás alapján kétséget kizáróan megállapítható, hogy nagyfokú szervezettségre, pontosan meg nem határozható, de a cselekmény végrehajtásának körülményeiből következően nagyszámú személy összehangolt együttműködésére volt szükség a több cselekményből és az egyes rész-cselekményeken belül is több mozzanatból álló bűncselekmény végrehajtásához, és a részfeladatokat végző II. rendű és III. rendű terheltek ugyan ezt a láncolatot, szervezetet nem teljes egészében ismerték, nem minden tagjával álltak közvetlenül kapcsolatban, azzal azonban tisztában voltak, hogy néhány személy esetleges alkalmi szerveződése nem elegendő ilyen nagyságrendű cselekmény-sorozat végrehajtásához. Ennek kapcsán arra is utalt, hogy a tényállás szerint **az** I. rendű terhelte felfedte **a** III. rendű terhelte előtt a tevékenységét, amely a bűnszervezetnek minősülő bűnözői csoport cselekvőségét takarta, a II. rendű terhelte pedig azon sofőrök között volt, akiket az I. rendű terhelte szintén tájékoztatott arról, hogy az üres berendezésekben adójegy nélküli cigarettát szállítanak.

Ezért arra tett indítványt, hogy a Kúria a megtámadott határozatok megváltoztatása mellett állapítsa meg: a II. rendű és **a** III. rendű terheltek a terhükre megállapított bűncselekményt bűnszervezetben követték el, és az 1978. évi IV. törvény 137. § 8. pontjára figyelemmel mellőzze a kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó rendelkezést, mellékbüntetésként tiltsa el őket a közügyek gyakorlásától, és állapítsa meg, hogy feltételes szabadságra nem bocsáthatók.

A Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítványt fenntartotta.

Maga is utalt arra, hogy a tényállás tartalmazza mindazon tényeket, amelyekre figyelemmel mindkét terhelte tisztában volt az I. rendű terhelte cselekvőségével, így azzal, hogy bűnszervezetben történő elkövetéshez nyújtanak segítséget; számukra felismerhető volt a nagykereskedelmi méretű tevékenység, az összehangolt működés, és tisztában voltak azzal, hogy közreműködésük nem **az** I. rendű terhelte szállítmányozásához, hanem azon keresztül bűnszervezet tevékenységéhez kapcsolódik. Utalt arra is, hogy **a** III. rendű terhelte még gazdasági társaság alapításával is segítette ezt a tevékenységet.

Álláspontja szerint a helytelen jogkövetkeztetés anyagi jogi törvénysértést eredményezett, és erre visszavezethetően a terheltekkel szemben kiszabott büntetés is törvénysértő.

Mindezekre figyelemmel a felülvizsgálati indítványban foglaltakkal egyező indítványt tett (BF.860/2015.).

A II. rendű terhelte a felülvizsgálati indítványra tett

észrevételeiben tagadta bűnösségét, és ennek megfelelően „igazságos” döntést kért.

A Kúria nyilvános ülésén a Legfőbb Ügyészség képviselője indítványát fenntartotta, míg az I. rendű terhelt védője és a III. rendű terhelt védője a felülvizsgálati indítvány elutasítására és a megtámadott határozatok hatályban tartására tettek indítványt.

.-.-.

A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 423. § (4) bekezdésében írtaknak megfelelően az abban megjelölt okra figyelemmel vizsgálta felül; emellett tekintettel volt ugyanezen törvényhely (5) bekezdése alapján a 416. § (1) bekezdés c) pontjában megjelölt, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező esetleges eljárási szabálysértésekre is.

Felülvizsgálatnak a Be. 416. § (1) bekezdés - indítványozó által hivatkozott - b) pontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak, illetve a büntetés végrehajtását a törvényben foglalt kizáró ok ellenére függesztették fel.

Az 1978. évi IV. törvény 137. § 8. pontja szerint a bűnszervezet három vagy több személyből álló, hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő csoport, amelynek célja öt évi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmény elkövetése.

Bár a bűnszervezetben elkövetés megállapítása tényből vont jogi következtetés eredménye, és nem a bűnösségre vagy a cselekmény jogi minősítésére hat, azonban a fentiek szerint meghatározott olyan büntető anyagi jogi fogalom, amelynek megállapítása esetén az 1978. évi IV. törvény 98. §-ára figyelemmel a büntetés kiszabásánál erre tekintettel kell lenni. (Ezzel azonos rendelkezést tartalmaz a hatályos Btk. 459. § (1) bekezdés a) pontja és a 91. §-a is.)

Ezért az utóbbi rendelkezés alaptalan figyelmen kívül hagyása vagy figyelembe vétele a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja szerinti felülvizsgálati ok.

Ahogy arra az első- és másodfokú bíróság is hivatkozott: a 4/2005. számú Büntető jogegységi határozat - ahogy számos közzétett eseti döntés is - részletezi a bűnszervezet megállapíthatóságának feltételeit.

A 4/2005. BJE határozat szerint elsődlegesen mindig az adott,

konkrét bűncselekmény elkövetését kell vizsgálni, bizonyítani, mivel ebben áll a vád tárgyi és alanyi meghatározottsága, majd a bűncselekmény megvalósulását, mint tárgyi körülményt kell elhelyezni egy másik tárgyi körülmény, a bűnszervezet körében. Ezt követően vizsgálandó az alanyi oldalon, hogy az elkövető felismerte-e: az elkövetési magatartás a bűnszervezet keretén belüli.

A jogegységi határozat szerint ez lehetséges akképpen, hogy az elkövetés még a bűnszervezeten kívül kezdődik, és az elkövetőben csak később tudatosul, hogy a bűnszervezeten belül van, ám bent marad és folytatja vagy megismétli az elkövetést, és történhet úgy is, hogy a bűnszervezeten belül kezdődik az elkövetés, vagyis az elkövető eleve tudja, hogy ilyen szervezetről van szó, ahogy azt is, hogy ennek tevékenységében vesz részt. A tárgyi körülmények pedig elegendő alapul szolgálnak arra a következtetésre, hogy a terheltek tisztában voltak-e azzal, miszerint magatartásuk egy bűnszervezethez kapcsolódik.

Megjegyzi a Kúria, hogy a bűnszervezeten belüli személyes ismeretség, kapcsolat nem feltétele a bűnszervezeten belüli elkövetés megállapításának, ilyen igényt a törvény sem fogalmaz meg. Az azonban feltétele, hogy tisztában legyen az elkövető azzal a ténnyel, miszerint legalább hárman vesznek részt a szervezett elkövetésben.

A Be. 423. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó, és a felülvizsgálati indítványban ez a tényállás nem támadható, azaz a felülvizsgálat során a vitatott jogkérdések kizárólag az alapeljárásban megállapított tényállás alapján bírálhatók el.

Az irányadó tényállás nem vitásan tartalmazza, hogy **az** I. rendű terhelt megismerkedett **a** III. rendű terhelttel, akit - tevékenységét előtte felfedve - megbízott azzal, hogy az adójegy nélküli cigaretta ...országba történő szállításának elősegítése érdekében alapítson céget és béreljen tehergépkocsit. Ezért ...országban 2002. november 27-én **a** III. rendű terhelt megalapította a ... Gmbh.-t; az ügylet lebonyolítására I. rendű terhelt vitte őt ...országba, ahol fedezte az alapítás költségét is. A cég rendeltetése az volt, hogy ...országi cégeként fogadja a szállítmányokat. Emellett az I. rendű terhelt kérésére III. rendű **terhelt** 2003. június 10-én megvásárolta a ... Kft.-t, amelynek nevét **...I.** Kft.-re változtatta és **az** I. rendű terhelt rendelkezésére bocsátotta a cég társasági szerződését, aláírási címpéldányát valamint bélyegzőjét.

Ugyancsak a tényállás szerint a II. rendű terhelt négy alkalommal vezette a tehergépkocsit, és őt **az** I. rendű terhelt bízta meg a

fuvarral, ezért alkalmanként 2000 Eurót ígérve neki. Ő közölte vele azt is, hogy a szállítmányt - ami hőcserélő berendezésben elrejtett cigarettát tartalmazott - hová kellett ...országban belül szállítani, ahogy a cigaretta lepakolása után a járművet az üres klímaberendezéssel együtt vissza is az ő utasításának megfelelően hozta a II. rendű terhelt Magyarországra.

A tényállás tartalmazza azt is, hogy ...országban a járműből a cigarettát ismeretlen személyek a gépkocsivezető távollétében pakolták ki.

Emellett rögzíti, hogy I. rendű, II. rendű és III. rendű terheltek rendszeres haszonszerzés céljából követték el a cselekményeket.

Következetes a Kúria gyakorlata annak megítélésében, hogy a felülvizsgálati eljárásban irányadó tényálláshoz tartozónak kell tekinteni a jogerős határozat indokolása bármely részében szereplő minden ténymegállapítást, amely az elbírált bűncselekmény büntetőjogi megítélésénél jelentős (BH 2006.392.).

Ennek megfelelően a Kúria a tényállás részének tekintette az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából az alábbi tényeket:

A II. rendű terhelt tisztában volt azzal, hogy sofőrként miben működik közre (17. oldal 4. bekezdés).

A III. rendű terhelt több ponton kapcsolódott a bűncselekménysorozathoz. ...**országba** utazott, ahol a nevét adta egy cég alapításához, s noha az ezzel kapcsolatos költségeket, illetve a cég nevében történő tranzakciókat **az** I. rendű terhelt bonyolította, ez nem jelenti azt, hogy ő ne tudta volna a nevében alapított, külföldön bejegyzett társaság bűnös tevékenységhez történő felhasználásáról. Emellett személyesen járt el tehergépjármű bérlete alkalmával is (18. oldal 3., 4. bekezdés).

Azaz az irányadó tényállás szerint a II. rendű és a III. rendű terheltek nem vitásan szándékosan segítséget nyújtottak **az** I. rendű terheltnek a jövedéki adózás alól elvont cigarettával való kereskedéshez.

A bírói gyakorlat szerint azonban a bűnszervezetben való elkövetést akkor kell és lehet megállapítani, ha az elkövető tisztában volt azzal: három vagy több személyből álló, hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő csoportban követ el súlyos bűncselekményt (BH 2007.3.).

A bűnszervezet törvényi fogalom-meghatározásban szereplő feltételeket - a csoport minimális létszámát, szervezettségét, összehangolt működését, a szervezett működés hosszabb tartamát és a

csoport célját - a tényállásban kell tényként rögzíteni, és ezek olyan tények, amelyekre a megállapított tényekből levont következtetéssel lehet jutni.

A bűnszervezet ugyan létrejöhet úgy is, hogy az abban tevékenykedő személyek egymás cselekményéről tudnak és közösen valósítják meg a bűncselekményt, de úgy is, hogy az irányító vagy a vezető hangolja össze az elkövetők magatartását, akik egymás tevékenységét nem ismerik, csupán részfeladatot valósítanak meg.

Azonban a 4/2005. Büntető jogegységi határozatban kifejtettek szerint a bűnszervezetben elkövetés megállapítható ugyan azzal szemben is, aki eseti jelleggel, akár egyetlen cselekményt tettesként vagy részesként valósít meg, de ennek feltétele, hogy a bűncselekményt bizonyítottan egy tényleges bűnszervezet működéséhez kapcsolódva, illetve annak keretei között követték el, és a végrehajtás körülményeiből következtetni lehessen arra, hogy az elkövető a bűnszervezetben elkövetést még az alkalomszerű tettesi vagy részesi cselekmény megvalósításakor is felismerte.

Azaz a bűnszervezetben való elkövetés megállapíthatóságának nem feltétele az, hogy az elkövető a bűnszervezet tagja legyen, még kevésbé, hogy ismerje annak struktúráját, belső, hierarchikus ismérveit, azonban azt tudnia kell, hogy a súlyosabb megítélésű szándékos bűncselekményt, amelyhez saját bűnös tevékenységével kapcsolódik, olyan bűnözésre alakult csoport hajtja végre, amely a bűnszervezet törvényi kritériumainak megfelel.

Ezen ismérveket azonban a tényállás nem tartalmazza hiánytalanul, még a Kúria által figyelembe vett, az első fokú ítélet indokolásában rögzített tények mellett sem.

Az irányadó tényállás szerint ugyanis a II. rendű és **a** III. rendű terhelt is csak **az** I. rendű terhelttel állt kapcsolatban; sem az első fokú ítéletben rögzített tényállás, sem pedig annak a másodfokú ítélet szerinti kiegészítése, illetve helyesbítése nem utal arra, hogy akár a II. rendű, akár a III. rendű terheltnek tudomása lett volna egymás tevékenységéről, a másik I. rendű terhelthez fűződő esetleges kapcsolatáról.

Nem tartalmazza azt sem, hogy akár a II. rendű, akár **a** III. rendű terhelt tisztában volt azzal: **az** I. rendű terhelt mást vagy másokat is bevont a bűncselekmény elkövetésébe, és az ő közreműködésével megvalósult rész-cselekmény elkövetésében részt vevők létszáma meghaladta a két főt.

Ahogy arra az első fokon eljáró bíróság ítéletében utalt: nem merült fel arra bizonyíték, hogy **az** I. rendű terhelt akár a II., akár a III. rendű terheltnek olyan információt szolgáltatott,

amiből nekik a bünszervezet léteire kellett volna következtetni.

Így helytállóan állapította meg mind a törvényszék, mind a másodfokon eljáró ítélőtábla, hogy kétséget kizáró módon nem nyert bizonyítást, miszerint e két terhelt bármelyikének tudata átfogta: bünszervezet keretében működő cigaretta-csempészéshez nyújtanak segítséget.

Erre figyelemmel nem volt megállapítható, hogy terhükre rótt bűncselekményt az 1978. évi IV. törvény 137. § 8. pontja szerinti bünszervezetben közreműködve követték el.

Az irányadó tényállásra figyelemmel ugyan az megállapítható lenne, hogy cselekményüket bünszövetségben követték el, azonban ennek a bűncselekmény minősítése kapcsán nincs jelentősége, és ehhez az 1978. évi IV. törvény Általános Része szerinti szabály sem fűződik.

Ahogy azt az ítélőtábla megállapította, súlyos eljárási szabálysértést követett el a megtámadott első fokú ítéletet hozó tanácsot megelőzően eljáró bírói tanács azzal, hogy a hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásban több mint két év telt el az első tárgyalási napig, és ezt követően is jelentős késedelemmel került sor az eljárás folytatására. Azonban sem ez, sem az egyéb - kisebb súlyú - eljárási szabálysértések nem szerepelnek a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában felsorolt, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező, egyben a felülvizsgálatot megalapozó eljárási szabálysértés között.

Ilyen eljárási szabálysértést a Kúria sem az első, sem a másodfokú eljárásban nem észlelt.

Mindezekre figyelemmel a felülvizsgálati indítványt alaptalannak találva a megtámadott határozatokat a Be. 426. § -a alapján hatályában fenntartotta.

A bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezés a Be. 429. § (1) bekezdésén alapul.

A Kúria végzése elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. § (4) bekezdés b) pontja zárja ki.

Budapest, 2016. február 23.

Dr. Mészár Róza s.k. a tanács elnöke, Dr. Csák Zsolt s.k. előadó bíró, Dr. Soós László s.k. bíró

A kiadmány hitelével:
TóthLné
bíróági tisztviselő